

Макогон Тарас Олександрович,
*магістрант кафедри професійної освіти та
технологій сільськогосподарського виробництва
Глухівського НПУ ім. О. Довженка;*

Науковий керівник: Вовк Богдан Іванович,
*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри професійної освіти та
технологій сільськогосподарського виробництва
Глухівського НПУ ім. О. Довженка*

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ У ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ

Демографічний спад останнього десятиліття став серйозною проблемою, яка впливає на державні, економічні та соціальні інтереси України. У цьому контексті питання вибору майбутньої професії для випускників стає актуальним і складним, зокрема через зміни в правилах вступу до закладів вищої освіти, що пов'язані із національним мультипредметним тестуванням. В умовах жорсткої конкуренції за абітурієнтів питання формування контингенту на новий навчальний рік стало одним із пріоритетних завдань для закладів освіти. Це вимагає впровадження нових підходів до організації профорієнтаційної роботи та посилення взаємодії між школами та закладами професійної (професійно-технічної) освіти. Це змусило керівництво багатьох закладів освіти переглянути стратегію розвитку, зокрема перейти на вищі рівні професійної освіти, розширити перелік пропонованих професій, освітніх програм і запровадити інноваційні технології навчання. Однією з ключових складових цієї стратегії стало системне планування профорієнтаційної роботи, яка триває протягом усього навчального року і набуває все більш різноманітних форм.

Основними напрямками профорієнтаційної роботи у ЗП(ПТ)О є:

Профінформаційна робота, що передбачає надання учням інформації про соціально-економічні та психофізіологічні аспекти різних професій, їхній вибір і вимоги до працевлаштування. Ця робота включає презентації, екскурсії до навчальних закладів, участь у міських заходах з профорієнтації, а також забезпечення доступу до спеціалізованої літератури в бібліотеках училищ.

Профконсультаційна робота, що поєднує сучасні інформаційні технології з психологічними методами оцінки професійної придатності. Комп'ютерне тестування допомагає визначити схильності та інтереси абітурієнтів, на основі чого надаються рекомендації щодо вибору майбутньої професії.

Інформування та залучення до практичної діяльності, де учні та викладачі активно співпрацюють зі школами та підприємствами, демонструючи реальні можливості професійного навчання і працевлаштування відіграє важливу роль для існування закладів освіти. Це включає проведення майстер-класів, профорієнтаційних заходів, конкурсів і відвідування випускних класів.

Як показало дослідження для ефективної профорієнтації у закладах професійної (професійно-технічної) освіти створюються «Центри професійної орієнтації», де розміщено інформаційні матеріали про доступні професії, терміни навчання, умови проходження практики, базові підприємства для стажування, розряди та кваліфікації випускників. Окрім того, у Центрах надаються відомості про можливості подальшого працевлаштування або продовження навчання у закладах вищої освіти.

Організація профорієнтаційної роботи в закладах професійної (професійно-технічної) освіти передбачає розробку і затвердження щорічного плану, в реалізації якого беруть участь педагоги професійного навчання, майстри, стейкхолдери, учні та, за можливості, випускники закладу, закріплені за певними школами чи іншими навчальними

установами. Протягом року спеціальна група, до складу якої обов'язково входять практичний психолог та інженер-програміст, відвідує випускні класи шкіл. Під час цих візитів проводяться бесіди щодо переліку професій, умов вступу та навчання в ЗП(ПТ)О. Представники училища активно використовують сучасне технічне обладнання, зокрема використання віртуальної (VR) та доповненої реальності (AR), симуляторів професійної діяльності, гейміфікації, онлайн-ресурсів та соціальних мереж для залучення учнів до процесу вибору професії. Інтерактивні майстер-класи, проєктна діяльність, кейс-методи, співпраця з підприємствами, а також менторські програми сприяють практичному ознайомленню з реальними умовами праці та актуальними вимогами ринку. Такі підходи підвищують залученість учнів і сприяють усвідомленому професійному самовизначенню, формуючи відповідні компетенції та навички для подальшого кар'єрного зростання.

Всі ці заходи спрямовані на формування стабільного набору абітурієнтів, забезпечення якісної професійної підготовки та сприяння працевлаштуванню випускників. Важливим є те, що навчальні заклади активно залучають до обговорення питань профорієнтації керівників шкіл, методистів і освітянських відділів, створюючи спільну стратегію дій для підвищення ефективності профорієнтаційної роботи.

Список використаної літератури

1. Зінченко А. В. Профорієнтаційна робота в закладах профтехосвіти : методичні рекомендації / В. В. Синявський, В. П. Зінченко, А. В. Зінченко. Глухів : РВВ Глухівського НПУ ім. О. Довженка, 2010. 64 с.
2. Янцур М. С. Практикум з професійної орієнтації і методика профорієнтаційної роботи : навчальний посібник. / М. С. Янцур. К. : Видавничий дім «Слово», 2012. 216 с.
3. Формування профорієнтаційної компетентності педагога: теорія і практика : монографія / В. П. Зінченко, В. Б. Харламенко [та ін.] / За ред. В. П. Зінченка. Глухів : РВВ ГНПУ, 2010. 198 с.